

KRÓNIKA

KOLTAY-KASTNER JENŐ 75 ÉVES

Ebben a hónapban tölti be 75. évét dr. Koltay-Kastner Jenő, az irodalomtudományok doktora, a szegedi József Attila Tudományegyetem tanszékvezető professzora. 1913-ban doktorált, több mint negyven éve egyetemi tanár — 1924-től Pécsen, majd 1940-től Szegeden —, fáradhatatlan kutató és kitűnő pedagógus: könyveinek, publikációinak súlyával és számával csak népes tanítványi kara versenyezhet. Éppen egy éve adott nyilatkozatot folyóiratunknak, s szűkebb környezetét is meglepte, hogy e rendkívül szerény nagy tudós milyen gazdag és érdekes életutat mondhat magáénak. Csak annyit tudunk róla, hogy előadás, konzultáció és baráti beszélgetésen mindig is az átadandó ismeretanyagra koncentrált, önmagára soha; hogy előbb tanítványai kezdő cikkeit helyezi el folyóiratoknál, aztán ül előadásai és könyvei kéziratához; hogy előbb hallgatóinak szerez külföldi ösztöndíjat, ő maga inkább nem utazik, vagy ha igen, ott is gondol az alumnusokra. Emlékszem, egyszer babérleveleket hozott Dante ravennai sírjáról: könyvjelzőül *Divina Commedia*-inkba; máskor valamely bolognai antikváriumban reneszánsz kori társasjátékot vásárolt, s visszatértekor egy marék aprópénzzel együtt tette elének szemináriumon: a nehéz szövegolvasás előtt próbáljuk ki szerencsénket... Igen, nem ismertük eléggé, nem tudtuk, ami az interjúból kiderült: mekkora önfegyelem, kitartás és következetesség kellett ahhoz, hogy Koltay-Kastner Jenő nemzedékek őszintén tisztelt és szeretett professzor-modellje lehessen. A kitűnő italianista tulajdonképpen magyar—német—francia szakot végzett: Gombocz Zoltán, Riedl Frigyes, Horváth János és Heinrich Gusztáv — tudományszakuknak a századelő legjobb képviselői — tartították, az Eötvös Kollégium és a Sorbonne nevelteje volt. Es katona lett, majd hadifogoly. A háromévi olasz fogságot azonban az élet egyetemének fogta fel: egy szicíliai lágerben tökéletesen megtanulta Dante nyelvét s a Vita Nuova magyar fordításával tért vissza. Középiszkolai katedrát a Tanácsköztársaságtól kapott, a magyar italianisztika nemzetközileg is elismert egyik legkiválóbb művelőjévé saját erejéből lett. Koltay-Kastner professzor elsősorban e téren alkotott mindenkor maradandót. Mint három egyetem, a pécsi, a római és a szegedi tanára, illetve a Római Magyar Akadémia igazgatója, fáradhatatlanul munkálkodott a két nép és kultúra kölcsönhatásának gyakorlati-szervezeti feladatain. Mint tudós, a történeti és irodalmi kapcsolatok ismeretlen rétegeit tárta fel, az olasz irodalom és irodalomtörténet műveit úgy kommentálta, hogy eredményei nemcsak itthon keltettek visszhangot. Elég csak utalnunk a Kossuth-emigrációról írott alapvető műveire, a Cola di Rienzo, Aretino- és Leopardi-tanulmányokra, akadémiai doktori értekezésre, majd szótáira, amelyek sorát méltán tetézte be az 1963-ban megjelent 1500 lapos magyar—olasz nagyszótár. A magyar századok kutatói sem nélkülözhetik azonban Koltay-Kastner professzor tanulmányait: régi irodalmunknak nem egy fontos művét vagy jelentős alakját közelítette meg új-szerű módon, elmélyült kutatások eredményeként. A magyar tanártársadalom számos generációja tiszteli Benne kedves professzorát: nem egy irodalomtörténészünk a mesterét. „A tanítványok munkájának... közvetlen irányítását, kedv-ébresztését a tudományos kutatásra, buzdítást önálló ítéletalkotásra, ezt tartom az egyetemi tanár legszebb feladatának és legnagyobb örömének. Szerencsésnek vallom magamat, mivel csaknem negyvenkét évi egyetemi működésem alatt egy hallgatómat magántanárrá habilitáltam: dr. Kardos Tibor az ELTE olasz professzorává lett: egy másiknak, Kolozsvári-Grandpierre Emilnek nevét legkitűnőbb íróink közt tarthatjuk számon...” — mondotta Koltay-Kastner Jenő egy éve a Tiszatáj riporterének. Nem idegen helyen köszöntöttük Őt akkor sem: húsz éve indult folyóiratunknak alapító munkatársa, gyakori szerzője volt.

75. születésnapján szerkesztőségünk nevében is joggal kívánhatjuk tehát: adassanak még hosszú esztendők néki, egészséggel, munkával teljeselek.

K. S. I.